

LÁSKA JE NAPLNĚNÍM ZÁKONA

Milí přátelé, drazí bratři a sestry, vážení posluchači,
přeji Vám všem milost a pokoj ve jménu naše Pána Ježíše Krista.

Je mi ctí, že se s Vámi mohu opět setkat ať už zde osobně, v modlitebně
Křesťanského společenství Nymburk, či prostřednictvím rozhlasového vysílání.

Uvědomuji, že naše setkání se odehrává v pohnuté době. A jen dodávám „opět
pohnuté době“, neboť před několika dny byl u našich slovenských sousedů
spáchán atentát na premiéra.

Mnohým z nás se tak oživily vzpomínky na tragickou střelbu, která se odehrála
v Praze před půl rokem. Možná nás napadá, že naše západní společnost, tedy
nejenom ta česká, je opravdu velmi nemocná. Své neúspěchy, neshody, rozpory
či nesouhlas řešíme tu a tam projevy nenávisti a vzápětí i násilnými činy. Jde
o útoky, které poškodí především toho, na kom si vybíjíme svůj vztek, i když
s naší frustrací třebas nemá nic společného.

Pravda je taková, že **žádná doba nebyla a není jednoduchá**. Jednoduše proto,
že i přes naše plány, dobré záměry a uvážlivá rozhodnutí ve skutečnosti nevíme,
co na nás ten, který den či hodinu čeká, nebo koho zrovna potkáme.

O tom nakonec vypráví i příběh zaznamenaný **v osmé kapitole Janova
evangelia**. Pojd'me si ho společně přiblížit.

Příběh starý bezmála dva tisíce let nás přivádí do Jeruzaléma. V okamžiku, kdy
před Ježíše zbožní muži a znalci náboženského zákona přivádějí ženu
přistiženou při cizoložství. Srozumitelněji řečeno při manželské nevěře.

*Postavili ji doprostřed a řeknou mu: „Mistře, tato žena byla přistižena při činu
jako cizoložnice. V zákoně nám Mojžíš přikázal takové kmenovat. Co říkáš ty?“*

Přátelé, co byste dnes na takovou podobnou situaci řekli vy?

Pravdou je, že manželská nevěra je dnes něco, co **naše společnost víceméně tiše
toleruje**. Nejspíš by někteří lidé nad podobnou situací mávli rukou. Zvláště
proto, že někteří veřejně známí lidé – umělci či politici – se dokonce
manželskou nevěrou veřejně chlubí.

Mám za to, že cítíme, že takový postoj není zcela v pořádku. Víme, že kromě
citového zranění a zmatku, které nevěra přináší, jde především o **pošlapání
slibu věrnosti** při vstupu manželství. A jde o zásadní narušení osobní integrity
nejen toho, kdo je poškozen, nýbrž i toho, kdo selhal.

V našem příběhu máme před sebou ženu, která zjevně překročila zákon. Zákon, který měl jasně definované sankce – tedy **smrt toho, kdo selhal**.

Žena je v bezvýchodné situaci a my si jen povzdechujeme, zda se s tím dá vůbec něco rozumného udělat? Popsaná scéna, když si ji představuji, na mě osobně působí velice temně a mrazivě.

Pozoruhodná je však skutečnost, že **obviněná se nijak nebrání**. Odevzdaně stojí uprostřed hloučku rozzlobených lidí. **Její selhání se v tu ránu stává veřejným tajemstvím. Osobní reputace je nadobro ztracena. Její lidská důstojnost je vystavena veřejné hanbě a odsouzení.**

A nás možná napadá, **kvůli čemu jsou dnes lidé veřejně zostouzeni?** Kupodivu to není kvůli morálnímu selhání jako je cizoložství nebo krádež, nýbrž **spíš kvůli odlišnému či nesouhlasnému názoru.**

Dá se předpokládat, že tato žena znala náboženský zákon své země. Musela si být patrně vědoma skutečnosti, že její životní cesta se s největší pravděpodobností právě nachýlila k smutnému konci.

Nevím jak Vás, ale mě při čtení příběhu napadá řada otázek:

- *Proč se ta žena nijak neobhajuje? Je to proto, že si je vědoma neodvratnosti trestu za svůj poklesek, anebo jí to ještě nedošlo?*
- *Jaký motiv ženu dovedl k činu, který byl v tehdejší kultuře trestán smrtí? Byla to skutečná láska či náhlé vzplanutí? Byla k nevěře donucena či snad dokonce zneužita?*
- *Jak to, že není nikdo, ani jeden, kdo by se postavil za veřejně souzenou ženu? Kde je její manžel, nějaký mužský příbuzný, nebo alespoň milenec?*

Otázky pro nás zůstávají viset ve vzduchu bez odpovědí, neboť o motivech a okolnostech nám příběh nic ani nenaznačuje.

Když příběh pročítáme dále, zjistíme, že ve skutečnosti o zjištění pravdy, o spravedlnost a naplnění zákona v tomto případě vůbec nejde.

Poklesek té ženy je ve skutečnosti jen dobrou záminkou k tomu, aby zbožní muži a znalci zákona načapali Ježíše, jak se u nás říká „na švestkách“. Vzápětí je nám totiž řečeno, že: „*Tou otázkou ho zkoušeli, aby ho mohli obžalovat.*“

Najednou nám dochází, že lidé tehdejších časů se od nás samotných příliš neliší. Těm spravedlivým rozhořčeným mužům nejde ve skutečnosti o naplnění litery Zákona, nejde jim ani o osud nešťastnice či její nápravu. **Kauzu nevěrnice chtějí jednoduše zneužít k tomu, aby mohli obžalovat Mistra.**

V tuto chvíli je dobré si vzpomenout na jakýkoliv nepříjemný spor, jehož jsme sami byli součástí. A o co nám ve skutečnosti v takovém sporu šlo?

Jistě je vždycky důležité, v jaké pozici se nacházíme: zda jsme těmi obviněnými, či žalujícími. Ale tak či onak bychom se měli držet zásady, že je vždycky důležité alespoň se pokusit porozumět příběhu toho druhého, dobrat se skutečné pravdy. A teprve poté se rozhodnout, jaké kroky uděláme dál.

Ruku na srdce, přátelé: **šlo nám v našich sporech skutečně o dobrání se pravdy?** Nebo jenom o to, aby se potvrdila především TA NAŠE ČI MOJE PRAVDA?

Šlo nám o hledání východiska z problému a řešení sporu, nebo jsme jen chtěli druhým ukázat, že právě to MOJE ŘEŠENÍ JE JEDINÉ SPRÁVNÉ?

Když se v posledních letech dívám na vývoj naší společnosti, přiznám se, že je mi někdy smutno. **Z toho, jak místo vzájemnému naslouchání, hledání porozumění a dobrého řešení různých sporů, dochází spíše k vzájemnému obviňování.** A také pohrdání, dehonestování a nálepkování. Často **jen proto, že někdo nesdílí většinový názor** – na události spojené s covidem, s válkou na Ukrajině, s vládní politikou – tou minulou či současnou, nebo s tím, jak to vypadá v mém městě nebo na pracovišti, ve škole. **Zdá se, že ani těchto lidí se dnes nikdo veřejně nezastane, zato odsoudit je umíme rychle.**

Jako bychom zapomínali, že přes všechny neshody **ten druhý člověk vedle mě má stejnou hodnotu a má svou lidskou důstojnost.** Náleží mu tedy patřičná úcta přesto, že s ním nemusím vůbec souhlasit a je mi dokonce nesympatický.

Co myslíte, jak můžeme v podobných situacích moudře reagovat? Možná, že určitý návod lze nalézt u Ježíše:

Ježíš se sklonil a psal prstem po zemi...

Pro mě je to pozoruhodný zlom celého příběhu. Obžalobu vyslechl a dává si na čas, aby věci promyslel. Nebo možná **dává dostatek času přítomným žalobcům a soudcům, aby si nejprve sáhli do vlastního svědomí.**

Všimněme si, prosím, že Ježíš nerozporuje to, z čeho je žena obviněna. Zároveň však zachovává její lidskou důstojnost tím, že věci nerozsmazává. **Místo vyřčených slov unáhleného soudu píše prstem do prachu na zemi...**

- *Co asi píše?*

Někteří se domnívají, že vypisoval selhání jednotlivých přítomných mužů, kteří před něho přivlekli obviněnou ženu. Další tvrdí, že vypisoval slova Desatera.

Osobně se domnívám, že možná svým psaním připomněl to, na co nejen znalci Zákona, nýbrž i mnozí z nás při sporech tak často zapomínáme: **Miluj svého bližního, jako sám sebe.**

Pravda je, že ve skutečnosti nevíme, co do prachu napsal. Příběh nám tuto důležitou věc zamlčuje. **Možná i proto, aby se zachovala lidská důstojnost těch, kterým byla tehdejší Ježíšova slova určena.**

Když však na něj nepřestávali naléhat, zvedl se a řekl: „Kdo z vás je bez hříchu, první hod’ na ni kamenem!“ A opět se sklonil a psal po zemi.

Když to uslyšeli, zahanbeni ve svém svědomí vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve, až tam zůstal sám s tou ženou, která stála před ním.

Zdá se, že k vyřešení složité situace někdy stačí opravdu málo. **Třebas jen dát dostatek prostoru a času přítomným, aby poctivě zpytovali své svědomí.**

Závěr našeho příběhu je skutečným balzámem na rozbolavělou duši všech těch, kdo byli někdy odsuzováni pro své skutečné či domnělé selhání:

Ježíš se zvedl a řekl jí: „Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?“ Ona řekla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš jí řekl: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“

Všimněme si znovu, že Ježíš nijak nezpochybňuje selhání oné ženy. A dokonce ani nijak nezpochybňuje platnost onoho náboženského zákona. Nýbrž nám ukazuje dvě důležité věci:

Zaprvé to, že **nikdo z nás není dokonalý**, nikdo není bez chyby a selhání. Proto bychom měli být tváří v tvář selhání druhých zdrženliví, alespoň pokud jde o rychlé odsuzování druhých.

Zadruhé vidíme, že tou vyšší cestou, která je dokonalým naplněním zákona, je **láska projevená skrze milost a odpuštění** těm, kdo jsou si své viny vědomi.

Však sami dobře víme, že pokud nás něco v životě proměnilo a pozvedlo, pak to byla projevená láska, nikoli trest.

A tak nejenom díky tomuto Ježíšovu rozhovoru najednou porozumíme tomu, že tam, kam Ježíš přišel, kde s lidmi mluvil, nenechal nikoho v klidu. **Nikdo nezůstal stejným poté, co se s Ním setkal.** Mnohým se nelíbil, někteří byli našťvaní a pronásledovali ho, ale rozhodně ho nemohli ignorovat.

Proto chci na setkání s Ježíšem pozvat každého z Vás, koho dnešní příběh zaujal.

Možná sami prožíváte nějaké trápení. Možná řešíte složitou situaci, nebo velké osobní selhání. Anebo právě Vám někdo opravdu hodně ublížil.

Pak Vám chci připomenout slova Ježíše, která bezprostředně navazují na příběh, který jsme si vyprávěli:

Ježíš je oslovil ještě jednou: „Já jsem Světlo světa. Nikdo, kdo mne následuje, neklopýtá ve tmě. Já poskytuji spoustu světla pro život...“

Vážení přátelé, nikdo z nás nemusí životem složitě klopýtat. **Stačí se s důvěrou obrátit na toho, který je Světlem světa, světlem a nadějí pro každého z nás.**

Ámen.

Petr Plaňanský (KS Nymburk pro Český rozhlas Vltava 19.5.2024)